

Fredagskronikken

Bård Harstad, professor ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo. Twitter: @bardharstad

Gøril Bjerkan

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen H. Ulltveit-Moe

Bård Harstad En auksjon vi må vinne

Kongo vil – akkurat som oss – utvinne olje når prisen er høy.

● Et populært argument for oljeutvinning er at om ikke vi utvinner, så utvinner de isteden der det forurenser enda mer.

Nå kan det se ut til at de gjør akkurat det, likevel.

New York Times påpekte nylig at Norge har økt sin oljeutvinning og at president Biden har oppmuntret Saudi-Arabia til å utvinne mer. «Kongo har notert seg dette», svarte presidentens rådgiver, Tosi Mpanu-Mpanu: «Det er [heller] ikke vår prioritet å redde planeten ... vår prioritet er å redusere fattigdom og legge til rette for økonomisk vekst.»

Kongo vil auksjonere bort oljefelt i regnskogen.

Med høye energipriser og fattigdom letes det høyt og lavt etter ressurser en kan utvinne. Kongo utvinner 25.000 fat olje per år, men kan øke til en million med nye felt. Noen av feltene ligger i verdens nest største regnskog. I motsetning til den aller største, Amazonas, har avskogingsraten vært relativt lav i Kongo, men dette kan komme til å endre seg.

Regnskogen i Kongo er blant jordens mest biodiverse områder. Deler av oljefeltene kan ligge på torvmyr som lagrer like mye karbon som ett års globale utslipp. Med oljeleting og utvinning kommer veier og oppstyking som gjør skogen lettere tilgjengelig for gruvedrift, forurensning, hugst, flammer og landbruk. «Dette er det verste stedet i verden å lete etter olje», ifølge professor Simon Lewis ved University College London.

Men kanskje blir det ikke noe av auksjonen? Kanskje ingen tør å legge inn bud? Equinor har visstnok ingen planer om å by, for eksempel.

Dessverre har vi opplevd noe lignende før. I 2007 vurderte Ecuador å tillate oljeutvinning i Yasuni nasjonalpark. Ecuador åpnet for vern, om bare verdenssamfunnet var villige til å betale halvparten av oljens verdi. Men det gikk ikke. Planen om vern ble gitt opp i 2013, da kun fire prosent av pengekravet hadde blitt lovet. I 2016 ble området åpnet for utvinning. Som ventet var det ikke vestlige oljeselskaper som bød maksimalt på feltene. Isteden ble første kontrakt vunnet av China National Petroleum Corporation (CNPC). Ecuador skylder Kina flere milliarder dollar, og deler av tilbakebetalingen vil bli gitt i form av olje.

Auksjonen i Kongo er nok heller ikke en tom trussel. Også Kongo sliter med sin gjeld til Kina.

↑ Den samfunnsøkonomiske verdien av å verne regnskog er enda høyere enn verdien av oljen i bakken, skriver artikkelforfatteren. I Yangambi-skogen nordøst i Kongo måles hvor mye karbon som absorberes. Foto: Guerchom Ndebo/AFP/NTB

Det er vanskelig å gjette på verdien av oljen før det er undersøkt. Et estimat er 6.500 milliarder kroner. Til sammenligning er Kongos statsbudsjett omtrent 100 milliarder, mens 5 milliarder tilbys som kompensasjon for skogvern av The Central African Forest Initiative (CAFI). Når tallene sammenlignes er det ikke så rart Kongo fristes til å auksjonere bort oljefeltene.

CAFIs løfter kan forhåpentlig hindre at skog hugges for landbruk, men det trengs langt større beløp når det er olje i bakken.

For olje er verdifullt. Vårt eget oljefond er på mer enn 12.000 milliarder. Med dagens priser kan vi tjene 4900 milliarder i løpet av tre år, ifølge Nordea Markets.

I prinsippet er det derfor mulig å finansiere vern ett sted, som i Kongo, med oljeutvinning et annet sted, som i Norge. Den samfunnsøkonomiske verdien av å verne regnskog er enda høyere enn verdien av oljen i bakken, ifølge flere forskningsartikler, som den i faktaboksen.

Om noen skal lede an i arbeidet for å øke bevilgningene til skogvern er Norge en naturlig kandidat. Det er flere grunner til det:

→ Norge har allerede tatt på seg ledertrøyen når det gjelder finansiering av internasjonalt skogvern, og vi har mye erfaring og tallmateriale som forskere vil kunne trekke lærdom fra.

→ Norge har en sentral rolle i vesten og i Nato. Krigen i Ukraina har gjort at Nato, og dermed vesten, står tettere samlet enn på lenge. Samlingen kan gjøre det lettere å

Olje er verdifullt

● Nøkkeltall for Kongo

↓ Milliarder kroner (omtrentlige tall)

Kongos bruttonasjonalprodukt	540
Kongos statsbudsjett	100
Estimert verdi av oljeressurser	6 500
CAFIs skogvernstøtte til Kongo	5
Oljefondet	12 000
Oljefondets tilvekst: 2022-24	4 900

2022 DNGrafikk

Forskningen:

→Hvem: Sergio L. Franklin og Robert S. Pindyck

→Hva: «Tropical Forests, Tipping Points, and the Social Cost of Deforestation»

→Hvor: Ecological Economics 153 (2018): 161–171.

samarbeide om finansiering – ikke bare av forsvar – men også av skogvern.

→I tillegg har vi tjent svært mye på at utvinningen har foregått her, og ikke i land som Kongo.

Espen Barth Eide rapporterte nylig fra Kongo. Han skriver at Norge støtter både klimatilpasning og utslippsreduksjoner. Men det som virkelig haster er å få på plass skikkelig kompensasjon for å verne gjenværende regnskoger.

For auksjonen i Kongo må vi vinne.

→ Mer debatt side 44-47

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen
Telefon: 22 00 10 59
Sentralbord: 22 00 10 00
Epost: debatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk:
Inntil 4500 tegn med mellomrom
Underinnlegg/replikk:
Inntil 1500 tegn med mellomrom
Legg ved portrettfoto

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.